

Abedin Ibrahimi

MOTIVACIJA UČENIKA KAO PODSTICAJNI FAKTOR ISPOLJAVANJA NEKIH OBLIKA SNAGE

Izvorni naučni rad

Sažetak

U realizaciji cilja tjelesnog i zdravstvenog odgoja u okviru nastave nije dovoljno samo rješavati zadatke koje smo postavili, već treba voditi računa i o načinu njihovog rješavanja. Taj način rješavanja predstavlja srž metodike rada svakog nastavnika. Rezultati rada zavise u najvećoj mjeri od toga kako učimo u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja, a učenje će biti uspješno ako ga shvatimo kao proces relativno trajne i progresivne promjene ličnosti i ponašanja koje nastaje kao rezultat ranije aktivnosti. Ovim radom, na uzorku od 32 učenika i 38 učenica uzrasta 10 godina, ispitana su tri podsticaja kao motivacioni faktori (“takmičenje sa rezultatom postignutim na inicijalnom mjerenju”, “takmičenje za bolju ocjenu” i “takmičenje sa drugom - drugaricom”), na manifestaciju eksplozivne i repetitivne snage. Djevojčice u odnosu na dječake iskazuju generalno veći motiv prilikom ispoljavanja motoričkog potencijala u odnosu na vlastiti rezultat ostvaren bez podsticajnog faktora.

Ključne riječi: tjelesni i zdravstveni odgoj, učenici, snaga, podsticaji, motivacija, T-test

PUPILS MOTIVATION AS FACTOR OF INCENTIVE SURFACING OF SOME FORMS OF STRENGTH

Original scientific work

Summary

In realizing the targets of physical and health education within the school is not enough to solve the tasks we set, but should take into account and how to resolve them. The way to solve the core methodology of each teacher. Results of the work depends largely on how we learn in the classroom's physical and health education and learning will be successful if it is understood as the process is relatively continuous and progressive changes in personality and behavior that occurs as a result of earlier activities. This paper, on a sample of 32 students and 38 female students aged 10 years, were examined by three incentives as motivational factors (“competition with scores on the initial measurement”, “competition for a better grade” and “competition with each other – comrade”), the manifestation of explosive and repetitive strength. Girls then boys reported generally higher when the motive of expressing motor potentials in relation to its own result was achieved without stimulating factors.

Keywords: physical and health education, students, power, incentives, motivation, t-test

1.UVOD

Tradicionalan pojam učenja podrazumijeva svjesnu namjeru u cilju usmjerenu aktivnost na planu stjecanja znanja i vještina putem ponavljanja. Definicija koju daje Kluka sublimira različite naglaske u pristupu definiranja motornog učenja, te daje relativno konzistentan okvir predmetnog pojma. Motorno učenje, prema njemu, može se definirati kao višestruki niz internih procesa tokom kojih uvježbavanjem dolazi do relativno stalne promjene u izvođenju, ako se ta promjena ne može pripisati sazrijevanjem, privremenom stanju ili instinktu. Podsticanje je specifična akcija nastavnika

usmjerena ka vaspitaniku zbog izazivanja pozitivnih reakcija učenika. Podsticanje je postupak kojim se na najdirektniji način utječe na uspješnije realiziranje zadataka, pa i cilja koji smo postavili u radu sa učenicima kao motivacionog faktora. U nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja podsticanje učenika radi zajedničkog rješavanja zadataka uokvirenih programom, ima poseban značaj ukoliko želimo da se učenici osjećaju kao subjekt odgoja. Humaniji pristup tjelovježbovni aktivnostima u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja pretpostavlja ne samo obučavanje ili treniranje učenika lišenih misaono-emocionalnih sadržaja, već i neprestano izgrađivanje svijesti učenika o vrijednosti, značaju i sadržajnosti tjelesnog i zdravstvenog odgoja. Sve što nastavnik čini i preduzima u nastavi i njenom procesu mora biti podređeno tom cilju. A taj cilj bi trebao biti da učenici kroz raznovrsne oblike sistematskog vježbanja i teoretskog odgoja i obrazovanja shvate smisao, značaj i vrijednosti tjelesnog i zdravstvenog odgoja za svoj tjelesni razvoj, zdravlje, radnu sposobnost, ličnu i društvenu sreću, zadovoljstvo koje im ono pruža.

2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Cilj ovog istraživanja je utvrđivanje efikasnosti i doprinosa primjenjenih podsticaja u ispoljavanju eksplozivne i repetitivne snage pod utjecajem tri motivaciona faktora, i to:

- “takmičenje sa rezultatom postignutim na inicijalnom mjerenju- (oznaka 2)”,
- “takmičenje za bolju ocjenu- (oznaka 3)”,
- “takmičenje sa drugom / drugaricom- (oznaka 4) ”.

Inicijalno mjerenje bez podsticaja označeno je oznakom 1.

2.1 Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika u ovom istraživanju su učenici muškog i ženskog spola, hronološke dobi 10 godina, koji pohađaju Osnovne škole “Tefik Čanga” i “ Ahmet Hnxha” – Ferizaj, sa brojem od 70 ispitanika (32 muškog i 38 ženskog spola) koji su u potpunosti zadovoljili ove testove.

2.2 Uzorak varijabli

- MESSDM - Skok u dalj iz mjesta (procjena eksplozivne snage donjih ekstremiteta);
- MESBML - Bacanje medicine iz ležećeg položaja (procjena eksplozivne snage ruku i ramenog pojasa);
- MRSDDT - Dizanje trupa za 30”(repetitivna snaga trupa –trbuh);
- MRSDDL -Zakloni u ležanju (repetitivna snaga trupa –leđa);

3. REZULTATI SA DISKUSIJOM

3.1. T – test za uzorak učenika

Uvidom u rezultate aritmetičkih sredina u istraživanim subprostorima motoričkih sposobnosti na inicijalnom i ostala tri mjerenja (tabela 1), te na osnovu značajnosti promjena (razlika) testiranih T – testom za nezavisne uzorke, jasno je vidljivo da je pod utjecajem primjenjenih podsticaja došlo do različitih manifestacija parcijalnih kvantificiranih efekata. U subprostoru eksplozivne snage donjih ekstremiteta, između prvog mjerenja i svih ostalih mjerenja došlo je do statistički značajnih razlika, dok kod ispoljavanja eksplozivne snage ruku i ramenog pojasa niti jedan podsticaj nije imao efekte, te nisu zabilježene statistički značajne promjene. Također, pri ispoljavanju repetitivne snage trbuha sva tri podsticajna faktora imali su pozitivne efekte u odnosu na prvo mjerenje, dok je na podizanje trupa leđima jedinu snagu motivacionog faktora imalo takmičenje sa vlastitim rezultatom.

Tabela 1.- T – test za uzorak učenika

| Group 1 vs. Group 2 | T-test for Independent Samples (Spreadsheet1) | | | | | | |
|-------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|----------|----|----------|--------------------|--------------------|
| | Note: Variables were treated as independent samples | | | | | | |
| | Mean Group 1 | Mean Group 2 | t-value | df | p | Valid N Group 1 | Valid N Group 2 |
| MESSDM 1M vs. MESSDM 4M | 132,5000 | 149,0625 | -3,69680 | 62 | 0,000465 | 32 | 32 |
| MESSDM 2M vs. MESSDM 4M | 135,0313 | 149,0625 | -3,27572 | 62 | 0,001728 | 32 | 32 |
| MESSDM 3M vs. MESSDM 4M | 141,2813 | 149,0625 | -2,02149 | 62 | 0,047551 | 32 | 32 |

| Group 1 vs. Group 2 | T-test for Independent Samples (Spreadsheet1) | | | | | | |
|--------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|----------|----|----------|--------------------|--------------------|
| | Note: Variables were treated as independent samples | | | | | | |
| | Mean Group 1 | Mean Group 2 | t-value | df | p | Valid N Group 1 | Valid N Group 2 |
| MESBML 1M vs. MESBML 4M | 321,3594 | 359,9625 | -1,67577 | 62 | 0,098820 | 32 | 32 |
| MESBML 2M vs. MESBML 4M | 341,0500 | 359,9625 | -0,82173 | 62 | 0,414382 | 32 | 32 |
| MESBML 3 M vs. MESBML 4M | 345,8000 | 359,9625 | -0,59748 | 62 | 0,552366 | 32 | 32 |

| Group 1 vs. Group 2 | T-test for Independent Samples (Spreadsheet1) | | | | | | |
|-------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|----------|----|----------|--------------------|--------------------|
| | Note: Variables were treated as independent samples | | | | | | |
| | Mean Group 1 | Mean Group 2 | t-value | df | p | Valid N Group 1 | Valid N Group 2 |
| MRSDDT 1M vs. MRSDDT 4M | 18,25000 | 23,09375 | -5,33828 | 62 | 0,000001 | 32 | 32 |
| MRSDDT 2M vs. MRSDDT 4M | 18,65625 | 23,09375 | -4,97907 | 62 | 0,000005 | 32 | 32 |
| MRSDDT 3M vs. MRSDDT 4M | 19,90625 | 23,09375 | -3,48589 | 62 | 0,000907 | 32 | 32 |

| Group 1 vs. Group 2 | T-test for Independent Samples (Spreadsheet1) | | | | | | |
|-------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|----------|----|----------|--------------------|--------------------|
| | Note: Variables were treated as independent samples | | | | | | |
| | Mean Group 1 | Mean Group 2 | t-value | df | p | Valid N Group 1 | Valid N Group 2 |
| MRSDDL 1M vs. MRSDDL 3M | 14,68750 | 19,68750 | -2,56762 | 62 | 0,012665 | 32 | 32 |
| MRSDDL 2M vs. MRSDDL 3M | 16,53125 | 19,68750 | -1,58921 | 62 | 0,117100 | 32 | 32 |
| MRSDDL 3M vs. MRSDDL 3M | 19,68750 | 19,68750 | 0,00000 | 62 | 1,000000 | 32 | 32 |

3.2. T – test za uzorak učenica

Opservirajući rezultate kod djevojčica (tabela 2) vidimo da su kod eksplozivne snage donjih ekstremiteta sva tri podsticaja djelovala motivaciono i da je došlo do statistički značajnih promjena u odnosu na inicijalni rezultat. Kod ispoljavanja eksplozivne snage ruku i ramenog pojasa samo jedan rezultat nije imao podsticajni efekat, a to je takmičenje sa drugaricom. Pri manifestaciji repetitivne snage trupa i kod ledne i kod trbušne muskulature došlo je do statistički značajnih promjena na osnovu sva tri podsticaja u odnosu na inicijalno mjerenje.

Tabela 2. T – test za uzorak učenica

| Group 1 vs. Group 2 | T-test for Independent Samples (Spreadsheet1) | | | | | | |
|-------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|----------|----|----------|--------------------|--------------------|
| | Note: Variables were treated as independent samples | | | | | | |
| | Mean Group 1 | Mean Group 2 | t-value | df | p | Valid N Group 1 | Valid N Group 2 |
| MESSDM 1Z vs. MESSDM 4Z | 116,6316 | 126,6053 | -2,70858 | 74 | 0,008389 | 38 | 38 |
| MESSDM 2Z vs. MESSDM 4Z | 115,1316 | 126,6053 | -3,37170 | 74 | 0,001190 | 38 | 38 |
| MESSDM 3Z vs. MESSDM 4Z | 114,8421 | 126,6053 | -3,42590 | 74 | 0,001003 | 38 | 38 |

| | | T-test for Independent Samples (Spreadsheet1) | | | | | | |
|-------------------------|--|-----------------------------------------------------|-----------------|----------|----|----------|--------------------|--------------------|
| | | Note: Variables were treated as independent samples | | | | | | |
| Group 1 vs. Group 2 | | Mean Group 1 | Mean Group 2 | t-value | df | p | Valid N Group 1 | Valid N Group 2 |
| MESBML 1Z vs. MESBML 4Z | | 265,3421 | 312,7632 | -3,31091 | 74 | 0,001440 | 38 | 38 |
| MESBML 2Z vs. MESBML 4Z | | 281,0263 | 312,7632 | -2,27448 | 74 | 0,025836 | 38 | 38 |
| MESBML 3Z vs. MESBML 4Z | | 291,9474 | 312,7632 | -1,47273 | 74 | 0,145063 | 38 | 38 |

| | | T-test for Independent Samples (Spreadsheet1) | | | | | | |
|-------------------------|--|-----------------------------------------------------|-----------------|----------|----|----------|--------------------|--------------------|
| | | Note: Variables were treated as independent samples | | | | | | |
| Group 1 vs. Group 2 | | Mean Group 1 | Mean Group 2 | t-value | df | p | Valid N Group 1 | Valid N Group 2 |
| MRSDTT 1Z vs. MRSDTT 4Z | | 16,89474 | 20,81579 | -4,90828 | 74 | 0,000005 | 38 | 38 |
| MRSDTT 2Z vs. MRSDTT 4Z | | 16,81579 | 20,81579 | -5,71229 | 74 | 0,000000 | 38 | 38 |
| MRSDTT 3Z vs. MRSDTT 4Z | | 17,34211 | 20,81579 | -4,86006 | 74 | 0,000006 | 38 | 38 |

| | | T-test for Independent Samples (Spreadsheet1) | | | | | | |
|-------------------------|--|-----------------------------------------------------|-----------------|----------|----|----------|--------------------|--------------------|
| | | Note: Variables were treated as independent samples | | | | | | |
| Group 1 vs. Group 2 | | Mean Group 1 | Mean Group 2 | t-value | df | p | Valid N Group 1 | Valid N Group 2 |
| MRSDTL 1Z vs. MRSDTL 4Z | | 8,23684 | 16,92105 | -7,16815 | 74 | 0,000000 | 38 | 38 |
| MRSDTL 2Z vs. MRSDTL 4Z | | 10,50000 | 16,92105 | -5,44637 | 74 | 0,000001 | 38 | 38 |
| MRSDTL 3Z vs. MRSDTL 4Z | | 13,23684 | 16,92105 | -2,93619 | 74 | 0,004425 | 38 | 38 |

Iz tabele 2 vidimo da u finalnom mjerenju kod varijabli repetitivne snage trupa postoje statistički značajne razlike u odnosu na inicijalno mjerenje, dok je kod repetitivne snage podizanja trupa trbuhom kao podsticaj stimulatивно djelovalo takmičenje za bolji rezultat kao i takmičenje sa drugaricom. Kod podizanja trupa leđima nijedan podsticaj nije bio dovoljan da izazove promjene, dok je u subprostoru statičke snage gornjih ekstremiteta izražene kroz izdržaj u zgibu takmičenje sa drugaricom imalo stimulatívni karakter i izazvalo određene promjene na statistički značajnom nivou.

4. ZAKLJUČAK

Cilj ovog istraživanja je utvrđivanje efikasnosti i doprinosa primjenjenih podsticaja u ispoljavanju eksplozivne i repetitivne snage pod utjecajem tri motivaciona faktora, i to:

- “takmičenje sa rezultatom postignutim na inicijalnom mjerenju”,
- “takmičenje za bolju ocjenu”,
- “takmičenje sa drugom / drugaricom”.

Uzorak ispitanika predstavljaju učenici muškog i ženskog spola hronološke dobi 10 godina, koji pohađaju Osnovne škole “Tefik Čanga” i “Ahmet Hnxha” - Ferizaj, sa brojem od 70 ispitanika (32 muškog i 38 ženskog spola) koji su u potpunosti zadovoljili ove testove. Na osnovu rezultata analiza svih istraživanih subprostora bazično-motoričkih sposobnosti očigledno je da su djevojčice više podložne utjecaju motivacionog faktora kao podsticajnog elementa za ostvarivanje boljeg rezultata, nego što su to dječaci ovog uzrasta. Novi pravac u daljem razvoju školskog tjelesnog i zdravstvenog odgoja nije više optimalizacija i intezifikacija tjelesnog vježbanja zbog razvoja i obuke učenika na času u školi, već motivacija na tom istom času da učenici svoj sopstveni tjelesni razvoj i svoje motoričke sposobnosti i umjeća usavršavaju svjesnim i redovnim vježbanjem i van nastave. Učenicima treba, kad god je to moguće, otvoriti mogućnost za samostalno učestovanje u procesu nastave. Ne smije se zaboraviti da monotono odvijanje nastavnog procesa izaziva negativne reakcije kod učenika i udaljava ih od aktivnosti. Vrlo je važno naglasiti da se efikasniji rezultati postižu ako se radi u grupama, jer dio motivacije dolazi od drugih učenika s kojima učenik radi. Rad u grupi stimulira individualni uspjeh, a stavovi prema obavezama i zadacima koji se obavljaju u grupi produktivniji su od stavova prema radovima koje neko sam obavlja. Prema tome, da bi ostvarili

postavljeni cilj i uspješnije rješavali zadatke koji su u funkciji cilja, moramo preduzimati niz konkretnih akcija u nastavi na planu motivacije učenika. Moramo ih motivirati. Pri tome polazimo od činjenice da će adekvatno motiviranje učenika za rad na času otvoriti širi prostor za jednu drugu bitnu komponentu novog metodskog pristupa, koju možemo definirati akcijom upućivanja učenika na permanentno i samostalno vježbanje van nastave.

5. LITERATURA

1. Argon, R. Hazbije M., Nijazi, U. (2001). Diskriminativna analiza varijabli antropometrijskih karakteristika i funkcionalne sposobnosti predškolske djece. Priština: Acta kinesiológica.
2. Gredelj, Metikoš, Hošek i Momirović, (1975). Standardni antropometrijski i motorički testovi za procjenu sposobnosti. Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu.
3. Hošek, A. (1972). Struktura motoričkog prostora i neki problemi povezani sa dosadašnjim pokušajima određivanja strukture psihomotornih sposobnosti. Zagreb: Kineziologija, br. 2, Zagreb.
4. Jackson, S.S. (1971). Analysis of selected Muscular strength and Motor Performance tests. Research Quarterly. No. 2., pg.42.
5. Kurelić, N. i sur. (1975). Struktura i razvoj morfoloških i motoričkih dimenzija omladine. Beograd: Institut za naučna istraživanja Fakulteta za fizičko vaspitanje Univerziteta u Beogradu.
6. Medved, R., Mišigoj – Duraković, M., Matković, B. i Pavičić, V. (1989). Pokazatelji rasta školske djece i omladine muškog spola od 8. do 18. godine života. Med. Vjesnik 21 (1-2).
7. Nićin, Đ. (2006). Antropomotorika – teorija. Novi Sad: Fakultet fizičke kulture.
8. Radovanović, Đ. (1979). Odnos studenata i studentkinja prema nastavi fizičkog vaspitanja na Novosadskom Univerzitetu. Beograd: Fizička kultura.
9. Rashiti, N. (1999). Prediktivna vrednost baterije specifičnih testova na rezultate trčanja učenika. (magistarska teza). Novi Sad: Fakultet fizičke kulture.